

แผนพัฒนาการเกษตรตำบล

ปี 2551 - 2553

ตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน

สำนักงานเกษตรอำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม

บทที่ 1

แผนพัฒนาการเกษตร

โครงการพัฒนาชุมชนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

หลักการและเหตุผล

การจัดทำแผนพัฒนาตำบล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกษตรกร ชาวบ้านหรือชุมชน มีสภาพความเป็นอยู่และมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น แนวทางในการพัฒนาชุมชนมีพัฒนาการมาจากแนวคิดที่ว่า มนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของธรรมชาติและเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการพัฒนา ถ้ามนุษย์ได้รับการพัฒนา ก็จะเกิดการพัฒนาชุมชนตามไปด้วย การปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกร ชาวบ้าน ให้รู้จักคิดเองทำเอง บนพื้นฐานของการรักถิ่นกำเนิด เป็นการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านจากกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ในการวางแผนด้วยตนเอง ฉะนั้นในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ชุมชนต้องมีบทบาทในการพัฒนาทุกขั้นตอน คือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมทุนและร่วมรับผลประโยชน์ โดยการบริการและจัดการโดยชุมชนเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ถ้าชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ก็จะได้รับ การแก้ไขในทางที่ถูกต้องเกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการวางแผนและการพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักและเข้าใจถึงศักยภาพที่มีอยู่ของตนเอง และมีความสามารถในการบริหารและจัดการทรัพยากรของตนเองและชุมชนได้
3. เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมืออย่างแท้จริง ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐราชการและชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์การของชุมชนมีความเข้มแข็ง ชุมชนสามารถรู้ปัญหาของตนเองและสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้
2. เกษตรกรในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. เกษตรกรในชุมชนจะมีรายได้สูงขึ้นและเพียงพอต่อการดำรงชีพ

พื้นที่เป้าหมาย

- ดำเนินการในพื้นที่ตำบลตลาดจินดา จำนวน 11 หมู่บ้าน

ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี 2551 - 2553

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

1. องค์กรบริหารส่วนตำบล
2. กรมส่งเสริมการเกษตร
3. กรมพัฒนาที่ดิน
4. กรมชลประทาน
5. กรมปศุสัตว์
6. กรมประมง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลตลาดจินดา

บทที่ 2

สภาพพื้นที่ฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

1. ข้อมูลทางกายภาพ

1.1 สถานที่ตั้งและอาณาเขตและพื้นที่

ตำบลตลาดจินดาเป็นตำบลหนึ่งในเขตการปกครองอำเภอสามพราน อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสามพราน แบ่งการปกครองเป็น 11 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมดของตำบลจำนวน 10,539 ไร่ (16.9 ตารางกิโลเมตร) มีพื้นที่ติดต่อกับตำบลข้างเคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบล	ดอนยายหอม	อำเภอเมืองฯ
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอ	บ้านแพ้ว	จ.สมุทรสาคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบล	ไร่จิง	อำเภอสามพราน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอ	บางแพ	จ.ราชบุรี

1.2 สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีคลองจินดาไหลผ่าน

1.3 แหล่งน้ำและทางน้ำ

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลตลาดจินดาใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติ โดยมีการใช้น้ำจากคลองจินดาและคลองคาปลั่งเป็นหลักและมีคลองซอยแยกทำให้การใช้น้ำได้ทั่วถึง

1.4 ระบบสาธารณูปโภค

- ไฟฟ้ามีใช้ 1,300 ครัวเรือน ไม่มี 30 ครัวเรือน
- ไฟฟ้าสาธารณะ 170 ชุด
- น้ำบาดาล มีบ่อบาดาล 24 บ่อ

1.5 เส้นทางคมนาคม

ตำบลตลาดจินดามีเส้นทางคมนาคมสะดวกสายมีถนนสายบ้านแพ้ว - พระประโทนตัดผ่าน มีถนนซอยทุกหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง

สามารถเดินทางติดต่อกับอำเภอสามพรานได้สะดวกระยะทาง 20 กิโลเมตร และสามารถติดต่อกับจังหวัดนครปฐมระยะทาง 18 กิโลเมตรได้สะดวก

สภาพทางกายภาพ

ในข้อมูลนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของสภาพทางกายภาพของตำบลตลาดจินดาซึ่งได้แก่ ดิน แหล่งน้ำ ภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติ

2.1 ดิน ตำบลตลาดจินดามีดิน 2 ชนิด คือ ดินชุดบางเลนซึ่งเป็นชุดดินส่วนใหญ่ของตำบล คือ มีประมาณ ร้อยละ 75 ดินและชุดชนบุรี ซึ่งรายละเอียดของดินแต่ละชุด และการใช้ประโยชน์ปรากฏตามตาราง

ตาราง ชุดดิน

ชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	สมรรถนะของดิน	ความเหมาะสมต่อการเกษตร	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
บางเลน	8,500	75	การระบายน้ำค่อนข้างดีเนื้อดินเป็นดินเหนียว มีสีน้ำตาลจุดสีเทา pH 6.5 -7 เป็นกรดแก่ถึงกรดเล็กน้อยมีอินทรีย์วัตถุสูงปานกลางและมีธาตุฟอสฟอรัสต่ำปานกลาง มีธาตุโปแตสเซียมสูง มีคุณสมบัติทางกายภาพดี	เหมาะแก่การปลูกไม้ผล ,ปลูกผัก , พืชไร่	ไม้ผล – ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์
ชนบุรี	833	25	มีการระบายน้ำเร็ว เนื้อดินเป็นดินเหนียว , ดินเหนียวปนทรายสีเทาเข้มถึงสีเข้มของน้ำตาลปนเทา pH 6.0 – 7.0 เป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีธาตุฟอสฟอรัสต่ำมีธาตุโปแตสเซียมสูง มีคุณสมบัติทางกายภาพค่อนข้างเร็ว	เหมาะแก่การทำนา, พืชไร่	เลี้ยงสัตว์และไม้ผล - ไม้ยืนต้น
บางเขน	1,589	45	มีการระบายน้ำเร็วเนื้อดินเป็นดินเหนียวสีเทาเข้มถึงสีดำ pH 6.0 – 6.5 เป็นกรดปานกลางถึงกรดเล็กน้อย มีอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีธาตุฟอสฟอรัสต่ำมีธาตุโปแตสเซียมสูง มีคุณสมบัติทางกายภาพเร็ว	เหมาะแก่การทำนา	เลี้ยงสัตว์และไม้ผล - ไม้ยืนต้น

2.4 ภัยธรรมชาติ

- น้ำท่วมพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมถึง หมู่ที่ 1 , 2 , 6,7,8 ,10
- น้ำท่วม ที่ผ่านมายังเป็นปัญหาไม่รุนแรง

สภาพทางชีวภาพ

ในข้อมูลนี้กล่าวถึงรายละเอียด ที่ประกอบด้วยการผลิตพืชและวิวัฒนาการทางการเกษตรของเกษตรกร ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลจากข้อมูลการเกษตรประจำตำบล ข้อมูล กกช 2 ค. และจากการสัมภาษณ์เกษตรกร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลด้านชีวภาพ

2.2.1 พันธุ์พืชที่ปลูก

ด้านพืช

ประเภท	พันธุ์
ฝรั่ง	- แป้นสีทอง,กลมสาดี
องุ่น	- ไวท์,คาร์ดินัล,ราชินีดำ
ชมพู	- ทับทิมจันทร์,เพชรสามพราน,ทูลเกล้า
มะนาว	- แป้น
มะพร้าวอ่อน	- นำหอมก้นจีบ,นำหวาน

ด้านประมง

- ส่วนใหญ่เลี้ยงกุ้งก้ามกรามและปลาน้ำจืด

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

การถือครองที่ดิน

- เกษตรกรมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครอบครัวยาวละ 9 ไร่

สิทธิ์ในที่ดินทำกิน

- ของตนเอง 73%
- ของตนเองและเช่าเพิ่ม 13%
- เช่าผู้อื่น 14%

จำนวนแรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานเฉลี่ย 3 คน ต่อ 1 ครอบครั้ว

ต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

รายการ	ฝรั่ง	ชมพู	มะนาว	มะม่วง	มะพร้าว
1. ค่าเตรียมดิน	15000	15000	15000	15000	15000
2. ค่าพันธุ์	600	700	600	1000	600
3. ค่าปุ๋ยคอก	1000	1000	1000	1500	1500
4. ค่าปุ๋ยเคมี	3800	3500	3200	2000	-
5. ค่าสารเคมี	2500	2500	3000	500	-
6. ค่าเก็บเกี่ยว	1200	1200	1200	2000	2500
7. ค่าแรงงาน	3000	3000	3000	1000	-
8. ค่าเบ็ดเตล็ด	2000	2000	2000	800	500
9. ค่าเช่าที่ดิน	800	800	800		800
รวมต้นทุน/ไร่ (บาท)	29900	29700	29800		
ผลผลิตเฉลี่ย (กก.)	5000	2500	6000	1500	3500
ราคาขาย/หน่วย (บาท)	7	15	6	15	2
รายได้/ไร่ (บาท)	35000	37500	36000	22500	7000

การรวมกลุ่มเกษตรกรและเงินทุนของกลุ่ม

1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 16 คน
2. กลุ่มเกษตรกรทำสวน 1 กลุ่ม สมาชิก 54 คน
3. กลุ่มยุวเกษตรกร 1 กลุ่ม สมาชิก 14 คน

วิธีการตลาด

ผลไม้ - พืชผัก

- พ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อ 80%
- ส่งขายในตลาดกรุงเทพฯ 10%
- ส่งขายในตลาดนครปฐม 10%

ข้อมูลด้านสังคม

2.4.1 จำนวนประชากรและครัวเรือน

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	ครัวเรือน
หมู่ที่ 1	295	315	176
หมู่ที่ 2	465	563	328
หมู่ที่ 3	413	436	222
หมู่ที่ 4	237	246	107
หมู่ที่ 5	411	418	229
หมู่ที่ 6	336	343	240
หมู่ที่ 7	329	374	187
หมู่ที่ 8	307	345	161
หมู่ที่ 9	153	172	78
หมู่ที่ 10	349	366	157
หมู่ที่ 11	254	253	129
- ประชากรทั้งหมด	7,380 คน		
- ครัวเรือนทั้งหมด	2,014 ครัวเรือน		
- ครัวเรือนเกษตร	650 ครัวเรือน		

2.4.2 พื้นที่และสภาพการถือครอง

นาข้าว	30 ไร่
ไม้ผล – ไม้ยืนต้น	4,515 ไร่
ไม้ดอก – ไม้ประดับ	97 ไร่
พืชผัก	105 ไร่
ประมง	783 ไร่
อื่นๆ	12,595 ไร่
- พื้นที่ทั้งหมด	18,125 ไร่

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
- การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง

สถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด 2 แห่ง
- ศาลเจ้า 1 แห่ง

สาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมแบบถูกสุขลักษณะ 100%

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

ปัญหาของชุมชน

ด้านกายภาพ	ด้านชีวภาพ	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
<ul style="list-style-type: none"> - น้ำเสียกระทบสิ่งแวดล้อม - ดินขาดการปรับปรุงโครงสร้าง - คิวไฟจากโรงงานในหมู่บ้านรบกวนทำลายมลภาวะทางอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> - โรคแมลงระบาดมากในสวนผลไม้ - สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร - ผลไม้ยังไม่มีความปลอดภัยต่อการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตเกษตรราคาตกต่ำ - ปัจจัยการผลิตราคาแพง - ขาดแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน - พื้นที่การเกษตรมีจำกัดไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มผลิตทางการเกษตร - ประชาชนติดยาเสพติด - การลักขโมยภายในหมู่บ้าน - ประชาชนติดการพนัน

ลำดับความสำคัญของปัญหา

1. ผลผลิตเกษตรตกต่ำ
2. โรคแมลงระบาดในสวนผลไม้
3. ปัจจัยการผลิตราคาแพง
4. น้ำในการเกษตรเน่าเสีย
5. เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มกันผลิต
6. สภาพดินขาดการปรับปรุงโครงสร้าง
7. ผลไม้ยังขาดการปรับปรุงคุณภาพ
8. มีสารพิษตกค้างในผัก – ผลไม้
9. ปัญหาน้ำท่วมเกิดจากคลองตันเงินและน้ำทะเลหนุน

3.2 ศักยภาพของชุมชน

- พื้นที่อยู่ใกล้ตลาดในกรุงเทพฯ และ โรงงานแปรรูปผลผลิตในพื้นที่
- สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมในการปลูกไม้ผลไม้อินทรีย์
- สภาพดินมีความสมบูรณ์ดี ถ้ามีการปรับโครงสร้างดินให้เหมาะสม
- แรงงานในการเกษตรส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือนจึงมีปัญหาน้อย

3.3 วัตถุประสงค์ของชุมชน

3.3.1 ฝันของบุคคล

1. อยากขายผลผลิตได้ราคาแพง
2. อยากมีรายได้จากเกษตรต่อเนื่องตลอดปี
3. อยากให้มีปัจจัยการผลิตมีคุณภาพดีราคาถูกลง

3.3.2 ฝันของชุมชน

1. อยากให้ผลผลิตมีคุณภาพและขายได้ราคาแพง
2. ให้มีหน่วยงานควบคุมดูแลเรื่องการตลาดผลผลิตการเกษตร
3. ให้ทางราชการควบคุมคุณภาพปัจจัยการผลิตและราคาให้ถูกลง
4. ให้ทางการควบคุมการปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้เข้มงวดกว่านี้

3.3.3 ฝันที่เป็นไปได้

1. เป็นแหล่งผลิตไม้ผลที่มีคุณภาพ
2. เป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างสำหรับผู้บริโภคและผู้ผลิต
3. ปรับปรุงทรัพยากรในการผลิตทางการเกษตรให้สามารถใช้ได้ยั่งยืน
4. มีการใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการลดต้นทุนการผลิต

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ตำบลตลาดจินดาเดิมเกษตรกรมีอาชีพทำนา แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มประสบปัญหาน้ำท่วม และในกึ่งจะขาดน้ำทำนาเกษตรกรจึงค่อยๆเปลี่ยนแปลงจากการทำนาโดยมีการขุดพื้นที่นากร่องเป็นสวน และมีการปลูกพืชผักในช่วงแรก และจะปลูกไม้ผลแซมลงไป จึงทำให้ในปัจจุบันพื้นที่ทำนากลับกลายเป็นสวนแทบทั้งหมดเนื่องจากทำสวนมีรายได้ดีกว่าการทำนา ส่วนบางพื้นที่เป็นที่ลุ่มเกษตรกรจะขุดบ่อเลี้ยงกุ้งก้ามกราม และเลี้ยงปลา

4.2 ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชไม้ผลอย่างเดียวใน 1 แปลง โดยรอบ ๆ กันจะปลูกไม้ยืนต้น คือ มะพร้าวอ่อน ในร่องสวนมีการเลี้ยงปลา เพื่อช่วยกำจัดวัชพืชน้ำเช่น จอก แหน และสาหร่าย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการให้น้ำแก่ต้นไม้ ส่วนการให้น้ำจะใช้ปั๊มหอยโข่งและเครื่องยนต์ใส่เรือลอยในร่องสวนจะสูบน้ำขึ้นบนหลังร่อง

4.3 ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิตทดแทนที่ได้

ส่วนใหญ่มีเงื่อนไขข้อตกลงในการผลิต แต่ปัญหายังต้องรับภาระในเรื่องราคาปัจจัยการผลิตที่สูงจากเดิม ทำให้ผลทดแทนที่จะได้รับน้อยลง

4.4 แผนการผลิต

- ส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพ
- ลดต้นทุนการผลิตโดยมาทำปุ๋ยและน้ำสกัดชีวภาพใช้เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ ส่งเสริมเกษตรกรในด้านการแปรรูปและการจำหน่าย

4.5 แผนการถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี

- ถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย
- ถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน
- ถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงดิน

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาชุมชน

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางการแก้ไข
1.ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ	-จำนวนผลผลิตที่มาก -ผลผลิตไม่มีคุณภาพ -ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้า	-ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน -ถ่ายทอดความรู้การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต -รวมกลุ่มกันขายผลผลิต
2.ปัจจัยการผลิตราคาสูง	-เกษตรกรขาดความรู้การใช้ปุ๋ย, สารเคมีอย่างถูกวิธี -ถูกการเอาเปรียบจากผู้ขาย	-ถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง -แนะนำส่งเสริมการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง -การถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชผสมผสาน -รวมกลุ่มกันซื้อ
3.โรค-แมลง ระบาดในสวนผลไม้	-สภาพดินเสื่อมโทรม -ปลูกพืชชนิดเดียวซ้ำที่เดิมนานๆ -โรค - แมลง คือยา	-ส่งเสริมการปรับปรุงดิน -ปลูกพืชหมุนเวียน -ถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดโรคและแมลงในไม้ผลอย่างถูกวิธี
4.น้ำใช้ในการเกษตรเน่าเสีย	-ขาดการควบคุมดูแลจากผู้รับผิดชอบ -คูคลองตื้นเขินและมีวัชพืชมาก	-แจ้งหน่วยงานที่กำกับดูแลให้แก้ไข -พัฒนาแหล่งน้ำคูคลอง
5.สารเคมีตกค้างในผัก-ผลไม้	-มีการใช้สารเคมีมาก -ใช้สารเคมีไม่ถูกวิธี	-ส่งเสริมการใช้สารสกัดชีวภาพและพืชสมุนไพรกำจัดโรคแมง

แผนพัฒนาการเกษตร

โครงการ/กิจกรรม	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พ.ท.เป้าหมาย
1.จัดอบรมการปฏิบัติ คู่มือรักษาสวนผลไม้	-จัดอบรม -ทำแปลงสาธิต -ศึกษาดูงาน	ศูนย์ถ่ายทอดฯ สนง.เกษตรอำเภอ	อบต.	หมู่ที่ 1-11
2.จัดอบรมเรื่องการใช้ สารเคมีอย่างถูกต้องและ ปลอดภัย	-จัดอบรมเกษตรกร	ศูนย์ถ่ายทอดฯ สนง.เกษตรอำเภอ	อบต.	หมู่ที่ 1-11
3.จัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ด้านการปรับปรุง บำรุงดิน	-จัดอบรม -ศึกษาดูงาน	-ศูนย์ถ่ายทอดฯ สนง.เกษตรอำเภอ -พัฒนาที่ดินจังหวัด	อบต.	หมู่ที่ 1-11

